

Eduskunnan ympäristövaliokunta, 5.10.2022 klo 9.30**LAUSUNTO: Valtion talousarvio vuodelle 2023,
Päälukko 35; pääasiassa Ympäristön- ja luonnonsuojelu****Luontopalvelujohtaja Henrik Jansson, Metsähallitus****Momentti 35.10.52 (YM)**

Metsähallitus kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunnon koskien hallituksen esitystä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023.

Metsähallituksen Luontopalvelujen saama valtion budjettirahoitus on suurimmaksi osaksi ympäristöministeriön momentilla 35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät. Momentilta rahoitetaan kansallispuistojen, muiden luonnonsuojelualueiden, luonnonsuojeluun varattujen alueiden, erämaa-alueiden ja kulttuuriperintökohteiden hoitoa sekä uhanalaisten eliölajien ja luontotyyppien suojelua. Hallituksen esityksessä vuoden 2023 budjettiin on momentille 35.10.52 esitetty yhteensä 43,140 milj. € (55,219 milj. € vuonna 2022), josta ns. perusrahoituksen osuus on 41,140 milj. € ja kertaluonteisen määrärahan 2,0 milj. €, osana Itä-Suomen pakettia Itä-Suomen luonnonsuojelu- ja kansallispuistoalueiden kehittämiseen ja kunnostamiseen. Metsähallitus on erittäin tyytyväinen siihen, että momentin 35.10.52 perusrahoituksen osuus on tällä hallituskaudella nostettu aiemmasta noin 30 milj. € tasosta noin 41 milj. €.

Suomen luonnon monimuotoisuus heikkenee edelleen. Hyvinvointimme perustuu kuitenkin monimuotoiselle luonnolle, sen tuottamille ekosysteemipalveluille ja luonnonvarojen käytön kestävyydelle. Siksi luontokadon pysäyttäminen on koko yhteiskunnan vastuulla oleva tavoite, joka vaatii nopeita ja tehokkaita toimia kaikilta. Suojelualueiden hoidolla on erittäin merkittävä rooli, jotta tämä kehitys voidaan pysäyttää ja kääntää. Ilmastomuutos, luontokato ja vihreän siirtymän vaikutukset kietoutuvat yhteen. Kansallispuistoissa ja muilla luonnonsuojelualueilla on vuosina 2020-2022 myönnetyn määräaikaisen tulevaisuusinvestointirahoituksen (sis. Helmi-ohjelman rahoituksen) turvin menossa ennennäkemätön panostus aktiivisiin luonnonsuojelutoihin luontokadon pysäyttämiseksi. Esimerkiksi soiden ennallistamisen ja perinnebiotooppien kunnostuksen osalta saavutamme hallitusohjelmassa asetetun kokonaispinta-alatavoitteen 14 000 hehtaaria vuoden 2023 loppuun mennessä. Perusrahoituksen nosto on mahdollistanut myös kansallispuistojen ja muiden kohteiden retkeily- ja opastuspalvelujen korjausvelan pääosittaisen poistamisen sekä panostamisen digitaalisten palvelujen parantamiseen. Kunnossa olevat retkeilypalvelut innostavat kansalaisia luontoon, joka tutkitusti edistää kansalaisten hyvinvointia. Tällä puolestaan on positiivista vaikutusta sosiaali- ja terveysmenojen kehittymiseen.

Metsähallituksen Luontopalvelut pyrkii jatkuvasti kehittämään toimintaansa, sen kustannustehokkuutta ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Valtion budjettirahoituksen lisäksi

hyödynnetään aktiivisesti kumppanuuksia ja muita rahoituslähteitä. Lisäksi vapaaehtoistoimintaa pyritään jatkuvasti kehittämään. Silti käytäntö on osoittanut, että vuoden 2023 budjettiesityksen mukainen perusrahoituksen taso (41,140 milj. €) on luonnonsuojelualueiden ja tehtävien lisääntyessä riittämätön, jos kansallispuistojen ja muiden luontokohteiden hyvästä hoidosta ja luontokadon pysäyttämistä halutaan pitää kiinni jatkossakin.

Metsähallitus ehdottaa, että pysyvää tasokorotusta niin että ympäristöministeriön hallinnonalalta tuleva rahoitus olisi 45 milj. €/vuosi. Korotustarve tulee virkistys- ja matkailupalvelujen kestävä tason turvaamisesta (ml. uuden korjausvelan syntymisen estäminen), esteettömien palvelujen lisäämisestä sekä Sallan kansallispuiston ylläpitokuluista. Lisäksi luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi suojelualueilla ennallistamis- ja luonnonhoitotöihin tarvitaan Helmi-ohjelman rahoitusta 10 milj. €/vuosi. Kustannustehokkuutta ja asiakaspalvelua parantavien digitaalisten palvelujen sekä ympäristöhallinnon yhteisen tietojärjestelmän kehittämiseen tarvitaan 3 milj. €.

On tärkeää, että Luontopalveluille osoitetut lisämäärärahat eivät jäisi hetkelliseksi panostukseksi. Määräaikaisten lisämäärärahojen lisäksi on tärkeää, että vuosittainen perusrahoitus on tehtäviin ja tavoitteisiin nähden riittävällä tasolla. Riittävä rahoitustaso mahdollistaa suojelualueiden pitkäjänteisen ja kustannustehokkaan hoidon ja toiminnan, jolla myös luonnossa liikkumisen tutkittuja talous- ja hyvinvointihyötyjä voidaan ylläpitää ja lisätä.